

Avdelningen för reglerad mätteknik
Erik Söderlov
Direktnr: 033-17 77 63
E-post: erik.soderlov@swedac.se

Marknadskontroll av färdigförpackade varor

Innehåll

Sammanfattning	3
Syfte	4
Bakgrund	5
Metod	7
Resultat	8
Diskussion	9

Sammanfattning

Denna marknadskontroll har genomförts för att undersöka efterlevnaden av Swedacs föreskrifter (STAFS 2017:1) om färdigförpackade varor. Swedac är den myndighet som ansvarar för tillsyn och marknadskontroll av färdigförpackade varor som inte är livsmedel. Marknadskontrollen genomfördes med hjälp av screeningtest av varor som köptes in i dagligvaruhandeln.

Kontrollerna kunde påvisa konstaterade avvikelser mot STAFS 2017:1 när det gäller märkningen av fem varumärken. Dessa varumärken hade en storlek på märkningen av den nominella mängden eller e-märket som avvek mot vad som föreskrivs i STAFS 2017:1. Avvikelser när det gäller nettoinnehållet i varorna kunde inte konstateras.

Resultatet visade samtidigt att utökade kontroller av vissa varumärken kan vara befogat då de hade ett genomsnittligt nettoinnehåll som var mindre än angiven nominell mängd.

Syfte

Marknadskontrollen har utförts för att undersöka om det i detaljhandeln finns färdigförpackade varor som inte lever upp till Swedacs föreskrifter (STAFS 2017:1) om färdigförpackade varor.

Bakgrund

Regelverket

Enligt lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätton får den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om krav på och kontroll av förpackningsstorlek och kontroll av mängduppgifter på färdigförpackade varor. I förordningen (1993:1066) om måttenheter, mätningar och mätton framgår att Swedac är den myndighet som har rätt att meddela föreskrifter om detta. I förordningen framgår också att kontroll av förpackningsstorlek och mängduppgifter hos färdigförpackade varor görs genom stickprovsundersökningar hos tillverkare, importörer, förpackare, grossister och detaljhandlare.

Tillsynsansvaret över lagen och föreskrifter meddelade med stöd av lagen delas mellan Swedac, Livsmedelsverket och Sveriges kommuner. Livsmedelsverket och kommunerna har tillsynsansvar över färdigförpackade livsmedel medan Swedac har tillsynsansvar när det gäller övriga färdigförpackade varor.

STAFS 2017:1 är baserade på EEG-direktiv¹ men innehåller också vissa nationella bestämmelser.

I bilaga 1 till STAFS 2017:1 framgår hur tillförordnade kontrollmyndigheter kan genomföra kontroller av vikt och volym hos partier av färdigförpackade varor med ett så kallat referenstest.

Olika metoder för kontroll av vikt och volym

Kontrollmyndigheter kan använda sig av olika provningsmetoder för att kontrollera färdigförpackade varor. När det gäller kontroll av vikt och volym är referensmetoden eller screeningmetoden de vanligaste provningsmetoderna.

Ett referenstest ska göras hos förpackaren, importören eller dennes ombud. Om detta inte görs kan det inte ses som ett referenstest och kontrollmyndigheten kan inte vidta åtgärder som baserat på partiets genomsnittliga faktiska innehåll eller antalet felaktiga enheter. I sådana fall kan endast åtgärder vidtas om det finns färdigförpackade varor som har en negativ avvikelse som är större än den dubbla tillåtna negativa avvikelsen.²

¹ Rådets direktiv 76/211/EEG av den 20 januari 1976 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om färdigförpackning av vissa varor efter vikt eller volym samt Europaparlamentets och Rådets direktiv 2007/45/EG av den 5 september 2007 om fastställande av bestämmelser för färdigförpackade varors nominella mängder, om upphävande av rådets direktiv 75/106/EEG och 80/232/EEG samt om ändring av rådets direktiv 76/211/EEG.

Swedac och Livsmedelverkets marknadskontroll under år 2004 - 2005

Swedac och Livsmedelsverket genomförde gemensamt en kontroll av färdigförpackade varor under år 2004 - 2005. Kontrollen genomfördes som ett screeningtest. Anledningen till att screeningtest valdes som metod var att det gick att undersöka fler varumärken till en lägre kostnad.

Kontrollen som gjordes omfattade totalt 123 varumärken från 22 produktkategorier. Av varje varumärke togs 20 varor ut för test. Totalt hittades fem varumärken som inte var godkända. Att de inte var godkända innebar att de hade en avvikelse som var större än den dubbla tillåtna negativa avvikelser.

Projektet sammanfattades med att efterlevnaden av reglerna på området var god men att det kan bli bättre.

² WELMEC Sekretariat. *WELMEC 6.7, Issue 1: Guidance for Market Control on Prepackages For Competent Departments*. https://www.welmec.org/fileadmin/user_files/publications/WELMEC_Guide_6.7_Jan08.pdf
6(12)

Metod

Urval

Inför marknadskontrollen valdes 10 olika produktområden ut. Produktområdena skulle vara sådana att den nominella mängden i vissa fall angavs i vikt och i andra fall i volym. De utvalda produktområden var: schampo, spolarvätska, färg, tvättmedel (pulver), hudkräm, kattmat, hundmat, tandkräm, diskmedel och handtvål (hård).

Urvalet av varumärken och antal inköpta märken gjordes i detaljhandeln och baserades på tillgång och pris per vikt eller per volym. För produktområden med många olika sorters märken valdes sex stycken varumärken ut, två stycken med ett lägre pris, två med ett högre pris och två med ett mellanpris. För produktområden med få märken valdes enbart ett märke i varje prissegment ut.

Både e-märkta och icke e-märkta varumärken valdes ut för kontroll.

För varje märke köptes totalt 12 stycken varor från samma parti, 10 stycken för kontroll och två stycken som reserv. Med samma parti avses produkter med samma batchnummer.

Kontroll

Utförandet av kontrollen av de utvalda varorna upphandlades och uppdraget tilldelades RISE Research Institutes of Sweden AB som är ackrediterat för certifiering av e-märkare

Kontrollmetoden som användes var ett screeningtest där bruttoinnehållet mättes för varje färdigförpackad vara. Nettoinnehållet bestämdes sedan genom att den genomsnittliga taran subtraherades. Därefter kunde eventuella avvikelser mot nominell mängd bestämmas. För varje varumärke kontrollerades 10 stycken varor.

Kontrollerna innefattade även märkningen på förpackningen där märkningsstorleken bestämdes för såväl e-märket som den nominella mängden. Märkningsstorleken bestämdes inte i alla fallen med ett kalibrerat mätinstrument. Avvikelser gällande märkningen kommer därmed enbart påpekas för berörda tillverkare och inte leda till ytterligare åtgärder från myndighetens sida.

Resultat

Inköpta varor

Totalt köptes 540 färdigförpackade varor in för kontroll. Antalet varumärken och antalet varor för respektive produktområde finns redovisat i tabell 1. En fullständig förteckning över alla kontrollerade varumärken återfinns i bilaga 1.

Produktområde	Antal varumärken	Antal varor	Antal varumärken med avvikelser	
Tvättmedel	3	36		
Kattmat	6	72		
Hundmat	6	72	1	
Diskmedel	3	36		
Handtvål	3	36	1	
Schampo	6	72	1	
Färg	3	36		
Spolarvätska	3	36	2	
Tandkräm	6	72		
Hudkräm	6	72		
Totalt:	10 produktområden	45 varumärken	540 varor	5 varumärken

Tabell 1

Märkning

Vid kontrollen av märkningsstorleken konstaterades fem stycken varumärken ha märkning som inte uppfyller kraven enligt 4 § STAFS 2017:1.

Nominell mängd

Vid kontrollen av nettoinnehållet kunde inget varumärke konstateras avvika från kraven i 11 §, 1 st, tredje strecksatsen, STAFS 2017:1. Detta innebär att ingen av de kontrollerade varorna hade en negativ avvikelse som var större än den dubbla tillåtna negativa avvikelser.

Hos 14 stycken varumärken var det genomsnittliga nettoinnehållet mindre än den nominella, på förpackningen angivna, mängden hos respektive varumärke. Det fanns också tre stycken varumärken där varor hade en negativ avvikelse som var större än den tillåtna negativa avvikelser.

Diskussion

Metoden

Att i butikerna få ihop tillräcklig mängd varor från samma parti var krävande och gjorde att de varumärken med störst volymer på butikshyllorna valdes ut för kontroll. Att köpa in fler än 12 varor från samma parti är svårt och därmed inget som rekommenderas om liknande marknadskontroller ska göras i framtiden. I och med att kontrollerna gjordes som screeningtest har det egentligen inte någon betydelse om varorna är från samma parti. Av den anledningen skulle man kunna underlätta inköpen och köpa ur olika partier.

Resultatet

I och med att marknadskontrollen genomfördes som ett screeningtest kunde fler varor kontrolleras än om man gjort referenstest hos tillverkare eller importörer. Då hade kanske bara några enstaka produkter kunnat testas till samma kostnad. Nackdelen är att man endast kan konstatera avvikelser mot STAFS 2017:1 om varorna har en negativ avvikelse som är större än dubbla tillåtna negativa avvikelser vilket inget varumärke i denna kontroll hade.

Flera varumärken visade sig ha en genomsnittlig mängd som var mindre än den nominella mängden vilket skulle vara en avvikelse mot STAFS 2017:1 om ett referenstest gjorts med rätt statistiska provuttag. Även om detta inte är något myndigheten kan säga något om kan det användas när tillsynsobjekt väljs ut vid myndighetens kommande tillsyner.

Även om inga avvikelser kunde konstateras när det gäller nettoinnehållet gick det däremot konstatera avvikelser när det gäller märkningsstorleken. Fem stycken varor visade sig ha en märkning som var mindre än vad som tillåts enligt STAFS 2017:1. Av de fem varumärken som avvek har fyra stycken tillverkare som kan lokaliseras till Sverige och för det femte varumärket står en Polsk tillverkare. I och med att alla kontroller av märkningarna inte gjordes med ett kalibrerat mätinstrument kommer Swedac endast påpeka för berörda tillverkare om dessa avvikelser.

Bilaga 1

Produkt-kategori	Varumärke	Partinummer	Nominell mängd	e-märkt	Avvikelser mot STAFS 2017:1
Tvättmedel	ICA Basic Tvättmedel vit	012149	1000 g	Nej	
Tvättmedel	ARIEL A+	9146	675 g	Ja	
Tvättmedel	Vanish Oxi Action CRYSTAL WHITE	N24 06 19 A31	470 g	Ja	
Kattmat	KATTUNA REN TONFISK	S3RMFWXX4E 3KND4	170 g	Nej	
Kattmat	First Price med oxkött kattmat	NL13166 35-80 BK	830 g	Ja	
Kattmat	Sheba Selection in Sauce med Lamm & Kyckling	FR67128001	85 g	Ja	
Kattmat	PURINA GOURMET Crystal Soup UTSÖKT BULJONG MED NATURLIG KYCKLING	83321829XX5 12323175 VCN.104	40 g	Ja	
Kattmat	MJAU Anpassad för kastrerad katt MED KALKON I GELÉ	PD 03/06/2019 11:17	380 g	Nej	
Kattmat	PURINA Latz med Ox i GELÉ	GB026E0134 F2 9203093300	400 g	Ja	
Handtvål	fenjal classic cleanse & care	1037	100 g	Ja	
Handtvål	Gahns CREMETVÅL	4286-1B	100 g	Nej	Märkningsstorlek = 2,5 mm
Handtvål	Cien CREAM SOAP Marine	32192	150 g	Ja	
Hundmat	ICA BASIC HUNDMAT MED NÖT	NL13166 45-80BH	1240 g	Ja	
Hundmat	ORLANDO WITH POULTRY IN GRAVY	00874124 FR62160050	1250 g	Ja	
Hundmat	Cesar med Kyckling och Grönsaker i Sås	FR 4573 002 C2	100 g	Ja	
Hundmat	Pedigree Classics med Oxe	FR45273002/PMJ	800 g	Ja	
Hundmat	VOV Ris & Kyckling	6451740	665 g	Nej	Märkningsstorlek = 2,5 mm
Hundmat	BEST FRIEND Paté	NL113670	150 g	Ja	

	with Liver				
Tandkräm	Colgate SENSITIVE PRO-Relief WHITENING	9149PL1127	75 ml	Ja	
Tandkräm	zendium EMALJE PROTECT	8093BCA	75 ml	Ja	
Tandkräm	Oral-B GUM & ENAMEL REPAIR	9107GG70	75 ml	Ja	
Tandkräm	coop FLUOR TANDKRÄM	2190619	75 ml	Nej	
Tandkräm	ELDORADO Tandkräm Fresh Mint	2190417 6	125 ml	Nej	
Tandkräm	PEPSODENT WHITE SYSTEM	9162DDC	75 ml	Ja	
Schampo	AUSSIE NOURISH SHAMPOO	9191484720 L12	300 ml	Ja	
Schampo	L'ORÉAL PARIS ELVITAL Extraordinary OIL NOURISHING SHAMPOO	24S701	250 ml	Ja	
Schampo	POLY SHAMPOO NORMAL	905698593	400 ml	Ja	
Schampo	Vatika naturals Moisturizing SHAMPOO Swet Almond	NL0509	200 ml	Ja	
Schampo	HACI SAKiR Sampuan BOYALI SACLAR iCiN	060618TR14124	500 ml	Ja	Märkningsstorlek = 3 mm
Schampo	head & shoulders MEN ULTRA WITH CAFFEINE	9122484760 L16	250 ml	Ja	
Hudkräm	LdB OIL INFUSED MACADAMIA	VA 080	250 ml	Nej	
Hudkräm	Dove NOURISHING BODY CARE essential body milk	9150MBX	250 ml	Ja	
Hudkräm	coop ÄNGLAMARK Panthenol balm Provitamin B5	1512201753	100 ml	Nej	
Hudkräm	Neutral HAND CREAM	71512 DC A	75 ml	Ja	
Hudkräm	atrix INTENSIVE Protection Cream	91010907 CA A	100 ml	Ja	
Hudkräm	NIVEA Creme	93132210	75 ml	Ja	

Diskmedel	Grumme Diskmedel Natur	91822 LN	500 ml	Nej	
Diskmedel	YES PLATINUM Original	9224277506	480 ml	Ja	
Diskmedel	tipso HERBAL	14.03.17	900 ml	Ja	
Färg	BILTEMA Fönsterfärg Blank Vit	201905162-B-19-25	1000 ml	Nej	
Färg	OLJEFÄRG VIT utomhus (ÖoB)	201802315	2500 ml	Nej	
Färg	Beckers elegant aqua lackfärg halvblank [40] ANTIK VIT	5000025090	500 ml	Nej	
Spolarvätska	TBLÅ SPOLARVÄTSKA Färdigblandad	SE10064024	3000 ml	Nej	
Spolarvätska	SPOLARVÄTSKA Färdigblandad (ÖoB)	33810 01821	4000 ml	Nej	Märkningsstorlek = 5 mm
Spolarvätska	BILTEMA Spolarvätska Färdigblandad	SE10064320	4000 ml	Nej	Märkningsstorlek = 5 mm